

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2018
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 60/2018
populárny názov	nárok veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	Z ustanovenia § 879e ods. 1 Občianskeho zákonníka je podľa ústavného súdu zrejmé, že na základe právnych predpisov účinných do 31. decembra 2002 sa posudzuje nielen platnosť vzniku záložného práva, ale aj nároky, ktoré zo záložného práva zriadeného pred 1. januárom 2003 vznikli pred 1. januárom 2003. Jedným z nárokov záložného veriteľa je aj nárok domáhať sa uspokojenia zo zálohu, resp. z výťažku z jeho predaja. Obsah tohto nároku, ktorý nepochybne vznikol pred 1. januárom 2003, sa nemohol zmeniť zmenou právnych predpisov práve z dôvodu času jeho vzniku. Je v súlade s princípom právnej istoty, aby sa spôsob uspokojenia záložného veriteľa zo zálohu riadil počas celého trvania práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu právnymi predpismi účinnými v čase vzniku záložného práva.
skutkový stav a základné fakty	Na základe žaloby sťažovateľov ako žalobcov sa viedlo konanie o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov. Žalovanými v konaní boli spoločnosť ako veriteľ, resp. záložný veriteľ (ďalej len „žalovaná 1“), spoločnosť ako dražobník (ďalej len „žalovaná 2“), a vydražiteľ (ďalej len „žalovaná 3“). Rozsudkom okresného súdu č. k. 19 C 155/2011-639 z 12. novembra 2014 bola žaloba sťažovateľov zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu nebolo možné prihliadnuť na námietku neplatného postúpenia práv z úverovej zmluvy a zo zmluvy o zriadení záložného práva, a to s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obo 30/2011 z 2. júna 2011 v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. Z-2-38 Cb 741/95, ktorým bol pripustený vstup žalovanej 1 do konania namiesto spoločnosti XY. Okresný súd nesúhlasil ani s námietkou, podľa ktorej odstúpením od úverovej zmluvy zaniklo aj záložné právo, pretože zánikom obligačného záväzku nezaniká záväzok zo záložného práva. V súvislosti s námietkou, že žalovaná 1 nebola oprávnená navrhnúť vykonanie dobrovoľnej

dražby, keďže záložná zmluva bola uzatvorená 24. septembra 1992, a preto nemôžu byť vznik záväzku a práva z neho vyplývajúce posudzované podľa zákona o dobrovoľných dražbách, ale ani podľa právnych predpisov účinných po 1. januári 2003, okresný súd uviedol, že s poukazom na § 879e ods. 1 Občianskeho zákonníka upravujúci nepravú spätnú účinnosť sa na daný prípad vzťahuje zákon o dobrovoľných dražbách, keďže pre iný režim právnej aplikácie chýba racionálne odôvodnenie a do právneho poriadku by sa vnášala nerovnosť odporujúca zásadám právneho štátu. V súvislosti s námietkou premlčania práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu okresný súd poukázal na konanie prebiehajúce na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. Z-2-38 Cb 741/95, v ktorom sa Slovenská sporiteľňa domáha proti žalovaným zaplata sumy 3 130 507,20 Sk s prísl. a strpenia výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam, z čoho vyplýva, že právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu premlčané nie je. K námietke predbežného opatrenia, ktorým bolo žalovanej 1 uložené nenakladať s nehnuteľnosťami, okresný súd uvádza, že k 19. júlu 2011 nebolo žalovanej 1 ako navrhovateľovi dražby, ale ani žalovanej 2 ako dražobníkovi vykonateľným súdnym rozhodnutím zakázané s predmetom dražby nakladať, a preto nebolo možné na túto námietku sťažovateľov prihliadnuť. Okresný súd neprihliadal ani na námietky sťažovateľov týkajúce sa väd záložnej zmluvy, spôsobu výsluchu sťažovateľov, výšky najnižšieho podania na dražbe a porušenia princípov spravodlivého procesu.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 25 Co 300/2015-721 z 11. novembra 2015 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Krajský súd v súvislosti s namietaným odklonom okresného súdu od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a ústavného súdu poznamenal, že sťažovatelia odvolanie zdôvodnili obsažným citovaním rozhodnutí sčasti vytrhnutých z kontextu a prispôbených ich názorom, ale necitovali jedno rozhodnutie publikované v zbierke súdnych rozhodnutí, ktoré by za rovnakých okolností bolo záväzné pre rozhodovaciu činnosť súdu, a rovnako necitovali uznesenie pléna ústavného súdu k danej problematike záväznej pre súdy, pretože rozhodnutia sú záväzné len v danej konkrétnej veci.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 130/2016 z 22. februára 2017 bolo dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu odmietnuté ako procesne neprípustné bez toho, aby sa skúmala vecná správnosť rozsudku krajského súdu.

Sťažovatelia svoju žalobu o vyslovenie neplatnosti dobrovoľnej dražby vyvodzovali z viacerých skutkových a právnych okolností:

- nemožnosť žalovanej 1 viesť výkon záložného práva vzniknutého podľa právnej úpravy účinnej do 1. januára 2003 podľa zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2003.

- neplatnosť postúpenia pohľadávky z úverovej zmluvy.

- zánik záložného práva z dôvodu zániku hlavného obligačného záväzku v dôsledku odstúpenia od úverovej zmluvy.

- zánik možnosti žalovanej 1 ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia pohľadávky výkonom záložného práva z dôvodu premlčania práva domáhať sa uspokojenia zo zálohu.

- existencie vykonateľného súdneho rozhodnutia, ktorým bolo veriteľovi zakázané s predmetom dražby nakladať.

- neplatnosť záložnej zmluvy.

- všeobecná cena predmetu dražby nebola stanovená jednoznačne bez pochybností o jej správnosti, s absenciou riadneho popisu predmetu dražby a

	<p>výškou vymáhanej sumy v dražbe.</p> <p>- žalovaná 3 vydražila nehnuteľnosti bez toho, aby tieto obhliadla.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovatelia uplatňujú celý rad argumentov tvrdenej neplatnosti dražby, pričom sami považujú za zásadný a kľúčový dôvod neprípustnosť viesť výkon záložného práva vzniknutého podľa právnej úpravy účinnej do 1. januára 2003 na základe zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2003. V tejto súvislosti poukazujú na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 250/2011-30 z 8. decembra 2011.</p> <p>Predseda krajského súdu považuje rozsudok krajského súdu vrátane jeho odôvodnenia v spojení so závermi okresného súdu za dostatočný a presvedčivý, ktorý nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Žalovaná 3 je tiež presvedčená o správnosti argumentácie krajského súdu a osobitne zdôrazňuje, že hoci vlastníctvo k nehnuteľnosti nadobudla dražbou, nemôže nehnuteľnosť už roky užívať.</p> <p>Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že okresný súd nesúhlasil s názorom sťažovateľov, podľa ktorých vykonanie dobrovoľnej dražby na základe záložnej zmluvy z 24. septembra 1992 nebolo možné, pretože vznik právneho vzťahu zo záložnej zmluvy nemôže byť podľa sťažovateľov posudzovaný podľa zákona o dobrovoľných dražbách, ale len podľa právnych predpisov platných do 1. januára 2003. Okresný súd sa v tejto súvislosti stotožnil s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v jeho rozsudku sp. zn. 1 Cdo 71/2010 z 25. apríla 2012. Konštatoval, že vznik záložného práva na základe zmluvy o zriadení záložného práva ako typického zabezpečovacieho inštitútu zaviedla v našich pomeroch od 1. januára 1992 právna úprava Obchodného zákonníka a novela Občianskeho zákonníka. Zákon č. 174/1950 Zb. o dražbách mimo exekúcie v znení neskorších predpisov sa nevzťahoval na nehnuteľné veci a zákon upravujúci aj dražby nehnuteľností sa podstatne oneskoril a nadobudol účinnosť až 1. januára 2003. Ustanovenie § 879e ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje nepravú spätnú účinnosť a zákon o dobrovoľných dražbách sa na daný prípad vzťahuje, keďže pre iný režim právnej aplikácie chýba racionálne odôvodnenie, pričom by sa do právneho poriadku vnášala nerovnosť odporujúca zásadám právneho štátu. Práve preto dospel okresný súd k názoru o oprávnenosti vykonania dobrovoľnej dražby napriek tomu, že zmluva o zriadení záložného práva bola uzavretá 24. septembra 1992. S týmto zásadným právnym záverom okresného súdu sa krajský súd v plnom rozsahu stotožnil. Hoci sťažovatelia v podanom odvolaní poukazovali na právne závery vyplývajúce z nálezů ústavného súdu č. k. II. ÚS 250/2011-30 z 8. decembra 2011, krajský súd na tieto závery neprihliadol, resp. nevysvetlil, prečo ich nepovažoval v danom prípade za aplikovateľné.</p> <p>Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 71/2010 z 25. apríla 2012, na ktorý ako na precedentný všeobecné súdy poukázali, možno zistiť, že predmetom skúmania najvyššieho súdu bola otázka právneho posúdenia premlčania zabezpečenej pohľadávky. Zároveň je pravdou aj to, že v závere rozsudku je uvedené, že „Dovolací súd považuje za potrebné uviesť ešte niekoľko poznámok.“. Z nich vyplývajú práve tie závery, na ktoré sa všeobecné súdy odvolávajú. Ide preto o názor najvyššieho súdu vyslovený mimo rámca, resp. nad rámec konkrétne riešenej skutkovej a právnej problematiky, teda o záver obiter dictum.</p> <p>Ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 250/2011-30 z 8. decembra 2011 (teda ešte pred uvedeným dovolacím rozsudkom najvyššieho súdu) posudzoval inter alia otázku, či zodpovedá ústavne konformnému výkladu názor odvolacieho súdu, podľa ktorého § 879e Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať tak, že právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu treba posudzovať</p>

	<p>podľa predpisov účinných po 1. januári 2003 aj v prípade, ak sa veriteľ prvý raz mohol domáhať uspokojenia zo zálohu už aj pred 31. decembrom 2002. Podľa záveru ústavného súdu § 879e ods. 1 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého sa ustanoveniami tohto zákona spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2003 a vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2003 sa posudzujú podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak) nemožno vykladať tak, ako to urobil odvolací súd. Z citovaného ustanovenia je podľa ústavného súdu zrejme, že na základe právnych predpisov účinných do 31. decembra 2002 sa posudzuje nielen platnosť vzniku záložného práva, ale aj nároky, ktoré zo záložného práva zriadeného pred 1. januárom 2003 vznikli pred 1. januárom 2003. Jedným z nárokov záložného veriteľa je aj nárok domáhať sa uspokojenia zo zálohu, resp. z výťažku z jeho predaja. Obsah tohto nároku, ktorý nepochybne vznikol pred 1. januárom 2003, sa nemohol zmeniť zmenou právnych predpisov práve z dôvodu času jeho vzniku. Je v súlade s princípom právnej istoty, aby sa spôsob uspokojenia záložného veriteľa zo zálohu riadil počas celého trvania práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu právnymi predpismi účinnými v čase vzniku záložného práva. Pokiaľ dôjde k ich následnej zmene do dňa vzniku práva záložného veriteľa domáhať sa splnenia zabezpečenej pohľadávky zo zálohu, vplyv zmeny právnej úpravy na takéto nároky je vyjadrený v prechodnom ustanovení § 879e ods. 1 Občianskeho zákonníka. Bolo by z hľadiska rešpektovania základných princípov právneho štátu neakceptovateľné pripustiť, aby sa nároky účastníkov záložnej zmluvy, ktoré vznikli za predchádzajúcej právnej úpravy, riadili novou právnou úpravou, ktorú v čase vzniku nároku poznať nemohli.</p> <p>Vzhľadom na to, že konkrétne okolnosti teraz riešenej veci sú vo všetkých rozhodujúcich ohľadoch obdobné ako v precedentnom prípade riešenom ústavným súdom v minulosti, nevidí ústavný súd žiaden rozumný dôvod na to, aby sa od zásadného právneho názoru vyjadreného v náleze vo veci sp. zn. II. ÚS 250/2011 odchýlil. Napokon treba v tejto súvislosti dodať, že krajský súd sa ani len nepokúsil vysvetliť, prečo dospel k odlišnému právnemu názoru.</p> <p>Možno preto konštatovať, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na takýto zásadný záver ústavný súd už nevidí potrebu osobitne sa zaoberať ďalšími námietkami uplatnenými v podanej sťažnosti, ale ani namietaným porušením čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 ústavy.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Co 300/2015 rozsudkom z 11. novembra 2015 porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Rozsudok Krajského súdu sp. zn. 25 Co 300/2015 z 11. novembra 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	US SR: II. ÚS 250/2011-30 z 8. decembra 2011
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	záložné právo nehnutelnosť dražba

spisová značka	II. ÚS 64/2018
populárny názov	kumulácia dôvodov dovolania
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka podala proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 131/2016 z 31. augusta 2016 dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Podaním z 21. júna 2017 adresovaným dovolaciemu súdu sťažovateľka poukázala na to, že rozhodnutie najvyššieho súdu (veľkého senátu) sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, podľa ktorého v prípade kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP a § 421 CSP, ktorá je neprípustná, sa dovolací súd pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, nie je aplikovateľné v konaniach starostlivosti o maloletých, teda mimosporových. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017. Dovolací súd skonštatoval, že je rozhodnutím veľkého senátu viazaný a poukázal na § 48 ods. 3 prvú vetu CSP. Vychádzajúc z názoru o svojej viazanosti označeným rozhodnutím veľkého senátu, dovolací súd sa nezaoberal prípustnosťou dovolania sťažovateľky z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolanie odmietol, keďže dospel k záveru, že sťažovateľka nemohla vyvodiť prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, keďže dovolanie je podľa tohto zákonného ustanovenia prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, pričom sťažovateľkou napadnuté rozhodnutie nie je ani rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.
z odôvodnenia	Úlohou ústavného súdu vo veci sťažovateľky je posúdiť, či došlo prijatím napadnutého uznesenia najvyššieho súdu k porušeniu označených ústavných práv sťažovateľky, a to najmä vzhľadom na námietku sťažovateľky, podľa ktorej najvyšší súd jej dovolanie odmietol bez toho, aby sa zaoberal jeho prípustnosťou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a posúdením dôvodov, ktoré vo vzťahu k tomuto aspektu prípustnosti dovolania v dovolaní uviedla. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí pléna 25. apríla 2018 prijal k otázke ústavnosti zákazu kumulácie dovolacích dôvodov judikovanému najvyšším súdom najmä na podklade uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 (ďalej len „zjednocujúce stanovisko“) s týmto výrokom: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na

prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Ústavný súd svoje zjednocujúce stanovisko takto odôvodnil: «16. Zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani odmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní dmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu.

17. Je ústavne (ale i zákonne, pozn.) neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu.

18. Z právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorá neukladá dovolateľovi povinnosť podať dovolanie len z jedného dôvodu prípustnosti, možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže podať dovolanie kumulatívne z oboch dôvodov prípustnosti (§ 420 a § 421 CSP). Absenciu zakotvenia zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v právnej úprave hodnotí ústavný súd ako zámer zákonodarcu, ktorý je možné zmeniť iba (opäť) zákonom, a nie názorom de lege ferenda.

19. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Ak veľký senát zužuje viaceré uplatnené dôvody prípustnosti dovolania len na jeden z nich, a to ten, ktorý je v zákone uvedený na prednejšom mieste, jeho výklad protirečí nielen jasnému textu zákona, ale súčasne aj základnému princípu, na ktorom Civilný sporový poriadok spočíva (čl. 3 ods. 2 CSP).

20. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonitosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1/02).

21. Ústavný súd považuje zmenenú koncepciu dovolania spočívajúcu v sprísnení podmienok upravujúcich odôvodnenie dovolania (§ 431 až § 433 CSP), v obmedzení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len na prípady zásadného právneho významu (§ 421 ods. 1 CSP), v spísaní dovolania kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), vo zvýšení limitu pre prípustnosť

dovolania z trojnásobku na desaťnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. a) CSP] za – pre tento čas – dostatočnú záruku pred zneužitím dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

22. Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkoľvek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva. (Drgonec, J., Ústava Slovenskej republiky. Bratislava : C.H. Beck, 2015, s. 855). „Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces.“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28. februára 2017). „Bolo by nemysliteľné, aby článok 6 ods. 1 dohovoru detailne popisoval procesné záruky poskytované stranám prebiehajúceho sporu a aby primárne nechránil to, čo samo osebe umožňuje mať prospech práve z týchto záruk, teda prístup k súdu. Zásady spravodlivosti, verejnosti a rýchlosti súdneho konania totiž nemajú žiadnu hodnotu, ak žiadne konanie neprebíha. Ak zhrnieme tieto vyslovené úvahy, dospejeme k záveru, že právo na prístup k súdu tvorí esenciálny prvok práva na spravodlivý proces.“ (rozsudok ESEP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36).

Existenciu práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (Svák, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava: EUROKÓDEX, s. r. o., Paneurópska vysoká škola, 2011, s. 10).

„Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné“ (rozsudok ESEP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).

23. Ak veľký senát generálne vylúčil súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odňal tým právo dovolateľovi na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae.»

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokováanej veci sťažovateľky a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje.

Z tohto dôvodu ústavný súd uzatvára, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 ods. 1 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľky domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na dôvažok ústavný súd dopĺňa, že sám najvyšší súd svoje stanovisko vyjadrené v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. I VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 k dnešnému dňu revidoval a v uznesení veľkého senátu

	<p>najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018 uviedol: „Po prejednaní veci z hľadiska predloženej právnej otázky a s prihliadnutím k vyžiadaným stanoviskám dospel veľký senát k odlišnému právnomu názoru, než aký bol vyslovený v rozhodnutí 1 VCdo 2/2017, a to k názoru, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. prípustná je.“</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 12/2017 z 31. júla 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 12/2017 z 31. júla 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	US SR: PLz. ÚS 1/2018
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	stanovisko-stanovisko pléna ústavného súdu dovolanie-dovolacie dôvody stanovisko-Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

spisová značka	II. ÚS 153/2018
populárny názov	Kumulácia dôvodov dovolania
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov</p>
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola pred všeobecnými súdmi účastníčkou konania o určenie, že vec (nehnutelnosť) patrí do dedičstva. Prvostupňový súd určovacej žalobe vyhovel. Odvolací súd prvostupňové

	<p>rozhodnutie zmenil tak, že určovaciu žalobu zamietol. Najvyšší súd vo veci podané dovolanie odmietol ako procesne neprípustné.</p> <p>Sťažovateľka sťažnosťou namieta neopodstatnenosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pretože je založené na posudzovaní kumulácie dôvodov dovolania v zmysle § 420 a § 421 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) ako kumulácie neprípustnej. Namieta neopodstatnenosť takého výkladu § 420 CSP, ktorý preferuje pri skúmaní viacerých uplatnených väd zmätočnosti hľadanie systematiky v ich výpočte, navyše za situácie, ak si uplatnené vady zmätočnosti navzájom neodporujú. Namieta, že je na ňu neprípustne prenášaná zodpovednosť za „uhádnutie“, ktorý dovolací dôvod je vo veci jednoznačne daný a či tento dôvod bude z hľadiska prípustnosti dovolacím súdom aj akceptovaný. Sťažovateľka podstatou sťažnosti spochybňuje relevanciu záverov uznesenia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, na ktorých je odôvodnenie napadnutého rozhodnutia založené. Vo zvyšku sťažnosti sa venuje rozporovaniu posúdenia rozhodnutej veci v jej merite odvolacím súdom.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľky je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa § 420 CSP, ako aj § 421 CSP dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.</p> <p>K tejto otázke prijal ústavný súd uznesením č. k. PLz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko v znení: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“</p> <p>Ústavný súd v odôvodnení predmetného uznesenia okrem iného uviedol:</p> <p>«16. Zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu.</p> <p>17. Je ústavne (ale i zákonne, pozn.) neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto</p>

postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, esp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu.

18. Z právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorá neukladá dovolateľovi povinnosť podať dovolanie len z jedného dôvodu prípustnosti, možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže podať dovolanie kumulatívne z oboch dôvodov prípustnosti (§ 420 a § 421 CSP). Absenciu zakotvenia zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v právnej úprave hodnotí ústavný súd ako zámer zákonodarcu, ktorý je možné zmeniť iba (opäť) zákonom, a nie názorom de lege ferenda.

19. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Ak veľký senát zužuje viaceré uplatnené dôvody prípustnosti dovolania len na jeden z nich, a to ten, ktorý je v zákone uvedený na prednejšom mieste, jeho výklad protirečí nielen jasnému textu zákona, ale súčasne aj základnému princípu, na ktorom Civilný sporový poriadok spočíva (čl. 3 ods. 2 CSP).

20. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1/02).

21. Ústavný súd považuje zmenenú koncepciu dovolania spočívajúcu v sprísnení podmienok upravujúcich odôvodnenie dovolania (§ 431 až § 433 CSP), v obmedzení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len na prípady zásadného právneho významu (§421 ods. 1 CSP), v spísaní dovolania kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), vo zvýšení limitu pre prípustnosť dovolania z trojnásobku na desaťnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. a) CSP], za – pre tento čas – dostatočnú záruku pred zneužitím dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

22. Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkol'vek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva. (Drgonec, J., Ústava Slovenskej republiky. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 855). „Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces.“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28. februára 2017). „Bolo by nemysliteľné, aby článok 6 ods. 1 dohovoru detailne popisoval procesné záruky poskytované stranám prebiehajúceho sporu a aby primárne nechránil to, čo samo osebe umožňuje mať prospech práve z týchto záruk, teda prístup k súdu. Zásady spravodlivosti, verejnosti a rýchlosti súdneho konania totiž nemajú žiadnu hodnotu, ak žiadne konanie neprebíha. Ak zhrnieme tieto vyslovené úvahy, dospejeme k záveru, že právo na prístup k súdu tvorí esenciálny prvok práva na spravodlivý proces.“ (rozsudok 12 EŠLP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36).

Existenciu práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je

	<p>súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (Svák, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava: EUROKÓDEX, s. r. o., Paneurópska vysoká škola, 2011. s. 10). „Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo „svojvoľné“ (rozsudok ESĽP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).</p> <p>23. Ak veľký senát generálne vylúčil súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odňal tým právo dovolateľovi na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae.»</p> <p>Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokováanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje. Z tohto dôvodu ústavný súd uzatvára, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením čl. 12 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd uvádza, že v texte sťažnosti sťažovateľka neuviedla argumentáciu, ktorá by svedčila o tom, akým spôsobom malo dôjsť k zásahu do označených práv. S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu nevyhovel.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 167/2016 z 25. júla 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: PLz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>spoluvlastníctvo-bezpodielové spoluvlastníctvo manželov</p>

	nehnuteľnosť dedenie, dedičstvo dovolanie-prípustnosť občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok dovolanie-dovolacie dôvody
--	---

spisová značka	II. ÚS 156/2018
populárny názov	súbežné podanie dovolania a ústavnej sťažnosti
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1
analytická právna veta	V prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola ako žalovaná stranou civilného sporového konania vedeného na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36 C 14/2011, v ktorom sa žalobkyňa domáhala ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 1 000 € v súvislosti s uverejnením jej podobizne bez jej súhlasu v denníku Korzár vydávanom sťažovateľkou, a to vo vydaní z 13. mája 2010 ako súčasť článku s titulkom „RODIČIA S. vymenili advokáta. F. TVRDÍ: DÔJDE K OBRATU!“.</p> <p>Okresný súd (v poradí tretím) rozsudkom č. k. 36 C 14/2011-196 z 21. júna 2016 uložil sťažovateľke uverejniť v denníku Korzár ospravedlnenie žalobkyni za neoprávnené použitie jej obrazovej snímky a zaplatiť žalobkyni sumu 1 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku. Konštatoval, že uverejnením podobizne žalobkyne došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv podľa § 12 Občianskeho zákonníka. Iba uverejnenie ospravedlnenia nepovažoval okresný súd za dostatočné zadosťučinenie vzhľadom na spôsob porušenia osobnostných práv žalobkyne (uverejnenie v periodickej tlači), nezvratnosť zásahu (nemožnosť ho zmeniť) a čas, ktorý od zásahu uplynul (viac než šesť rokov). Výšku žalobkyňou požadovanej sumy 1 000 € považoval okresný súd za oprávnenú s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy.</p> <p>Krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 495/2016 z 27. septembra 2017 rozsudok okresného súdu č. k. 36 C 14/2011-196 z 21. júna 2016 ako vecne správny potvrdil. Rozsudok okresného súdu č. k. 36 C 14/2011-196 z 21. júna 2016 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 495/2016 z 27. septembra 2017 nadobudol právoplatnosť 16. novembra 2017.</p>
z odôvodnenia	<p>Po prijatí sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie krajský súd v prípise sp. zn. 1 Spr 440/18 z 2. mája 2018 oznámil ústavnému súdu, že proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 495/2016 z 27. septembra 2017 podala sťažovateľka dovolanie. Krajský súd označil z tohto dôvodu sťažnosť sťažovateľky za predčasnú.</p> <p>Sťažovateľka na výzvu ústavného súdu v podaní z 5. júna 2018 uviedla, že je pravdou, že proti rozsudku krajského súdu podala aj dovolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté, avšak zdôraznila, že dovolanie podala z iných dôvodov ako ústavnú sťažnosť. Dovolanie totiž podala z dôvodu, že všeobecné súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace</p>

procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, kým dôvodom ústavnej sťažnosti je nezákonnosť rozhodnutia krajského súdu, ktorým boli porušené základné práva označené v sťažnosti. Sťažovateľka ústavnému súdu zároveň oznámila, že na podanej sťažnosti trvá.

Dovolacie konanie sa vedie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 7 Cdo 43/2018 a dosiaľ nebolo skončené.

V danom prípade sťažovateľka akceptovala subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podala vo svojej právnej veci dovolanie. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav „dvojkolajnosti konania“, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu v danej veci predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkou využitý, za predčasné.

Ústavný súd už zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 145/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Pokiaľ sťažovateľka zotrvala na podanej sťažnosti s odôvodnením, podľa ktorého dovolanie a ústavnú sťažnosť odôvodnila rôznymi dôvodmi, táto argumentácia sťažovateľky na závere o neprípustnosti jej ústavnej sťažnosti nemôže nič zmeniť. Je tomu jednak preto, že sama sťažovateľka poukazuje na to, že dovolanie podala z dôvodu, že všeobecné súdy nesprávnym procesným postupom porušili jej právo na spravodlivý proces, pričom konštatovania porušenia rovnakého základného práva sa domáha aj ústavnou sťažnosťou, no najmä preto, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Táto povinnosť všeobecných súdov znamená, že pri svojom rozhodovaní sú povinné chrániť nielen základné právo na súdnu ochranu strán sporu a právo na spravodlivé súdne konanie, ale i ďalšie základné práva strán sporu vrátane základného práva na vlastníctvo, práva na majetok a slobodu prejavu, ktorých porušenie namietala sťažovateľka v sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd v súlade so svojou aktuálnou judikatúrou zastáva právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). To však platí, len pokiaľ je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté.

V takomto prípade je preto nevyhnutné, aby sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote nielen proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj proti rozhodnutiu súdu odvolacieho, ak ním došlo podľa názoru sťažovateľa k zásahu do jeho práv (IV. ÚS 406/2010). Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľka v prípade podania dovolania podala zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

	<u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosti sťažovateľky nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolanie subsidiarita ujma, náhrada škody-nemajetková ujma

spisová značka	II. ÚS 178/2018
populárny názov	právo na doručenie vyjadrenia druhej strany
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Tá rozhoduje o tom, aké stanovisko zaujme. Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmania dôvodnosti väzby.
skutkový stav a základné fakty	Proti sťažovateľovi, ktorý je vo väzbe, je vedené trestné stíhanie pre zločin vydierania v spolupáchateľstve podľa § 189 ods. 1 a § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ prostredníctvom obhajcu 22. januára 2018 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Vyslovil názor, že už nie sú naďalej splnené podmienky pre jeho väzobné stíhanie, resp. že väzobné trestné stíhanie proti nemu nie je vedené v súlade s právnymi predpismi. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 233/2017 z 31. januára 2018 bolo žiadosti sťažovateľa vyhovieť a bol z väzby prepustený. Proti uzneseniu okresného súdu podal prokurátor sťažnosť a uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 11/2018 z 8. februára 2018 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 2. marca 2018. Do dňa spísania sťažnosti (6. marca 2018) sťažovateľovi, ale ani jeho obhajcovi (totožnému s jeho právnym zástupcom v konaní vedenom ústavným súdom) nebolo doručené písomné vyhotovenie odôvodnenia sťažnosti prokurátora. Podľa sťažovateľa to znamená, že mu nebola daná možnosť sa k obsahu dôvodov sťažnosti vyjadriť a zaujať stanovisko pred rozhodnutím krajského súdu. Touto skutočnosťou boli podľa presvedčenia sťažovateľa zásadným spôsobom porušené jeho označené práva. Bola mu upretá možnosť domáhať sa zákonným spôsobom ochrany svojich práv a základných slobôd, čo v konečnom

	dôsledku robí v súčasnej dobe jeho väzobné stíhanie nezákonným.
z odôvodnenia	<p>Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 233/2017 z 31. januára 2018 vyplýva, že ním bol sťažovateľ (ako aj spoluobvinený) prepustený z väzby. Podľa konštatovania okresného súdu proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin vydierania v spolupáchateľstve podľa § 189 ods. 1 a § 20 Trestného zákona. Tohto zločinu sa mal dopustiť tým, že 3. júla 2017 po 20.00 h v priestoroch pánskeho nočného podniku v a v priestoroch pridruženej herne sťažovateľ so spoluobvineným pri rozhovore so ďalšou osobou naliehali, aby im uviedla mená osôb, s ktorými plánuje otvoriť a prevádzkovať konkurenčný masážny salón. Ona to najskôr odmietala urobiť a samotný záver otvoriť si masážny salón sa snažila pred nimi utajiť. Keď ju spoluobvinený lakt'om udrel do oblasti tváre medzi nos a pravé oko takou silou, že temenom hlavy narazila do steny za ňou, povedala im všetko, čo chceli vedieť. Následne pod hrozbami ďalšieho ublíženia jej samotnej, resp. jej dcéry ju varovali, aby si masážny salón neotvárala, čím ju do budúca od otvorenia salónu odradili. Podľa názoru okresného súdu zo štyroch podmienok oprávnenosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa nebola splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. V ďalšom okresný súd konštatuje tie skutočnosti, z ktorých dospel k záveru, že sa takto nepostupovalo.</p> <p>Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 11/2018 z 8. februára 2018 vyplýva, že ním bolo uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 233/2017 z 31. januára 2018 zrušené a žiadosť sťažovateľa (ako aj spoluobvineného) o prepustenie z väzby bola zamietnutá s tým, že sa ponecháva vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pričom sa väzba nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka. Podľa konštatovania krajského súdu proti uzneseniu okresného súdu podal prokurátor sťažnosť priamo do zápisnice po výsluchu z 31. januára 2018. Túto sťažnosť písomne zdôvodnil podaním doručeným 6. februára 2018. V podaní uviedol, že sa s napadnutým uznesením nestotožňuje, žiada ho zrušiť a ponechať sťažovateľa vo väzbe.</p> <p>Podľa názoru krajského súdu v súčasnom štádiu trestného konania dosiaľ zabezpečené dôkazy nasvedčujú dôvodnosti trestného stíhania vedeného proti sťažovateľovi a pretrváva aj dôvodná obava v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Pokiaľ ide o záver okresného súdu o nevyhnutnosti prepustenia sťažovateľa z väzby z dôvodu nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní, s týmto sa krajský súd nestotožnil. Zo spisového materiálu je zrejmé, že sťažovateľ podal 6. decembra 2017 sťažnosť proti vzneseniu obvinenia, pričom až z jej odôvodnenia bolo zrejmé, že zároveň namieta aj zaujatosť vyšetrovateľa. Je nepochybné, že sťažovateľ takýmto spôsobom využil právo, ktoré mu priznáva Trestný poriadok. Zároveň mu však muselo byť zrejmé, že rýchlosť konania bola objektívne ovplyvnená práve rozhodovaním o uplatnenej námietke zaujatosti. Vyšetrovateľ totiž nemohol vo veci ďalej konať, kým právoplatne nerozhodne o námietke zaujatosti. V nadväznosti na to ani prokurátor nemohol skôr rozhodnúť o podanej sťažnosti proti vzneseniu obvinenia. Do právoplatného rozhodnutia o námietke zaujatosti vyšetrovateľa a o sťažnosti proti vzneseniu obvinenia mohol vyšetrovateľ vykonávať len neodkladné a neopakovateľné úkony. Samotný sťažovateľ, resp. jeho obhajca pritom prispeli k predĺženiu času vybavenia podanej sťažnosti vrátane námietky zaujatosti, keď jej zdôvodnenie predložili vyšetrovateľovi až 13. decembra 2017. Odôvodnenie sťažnosti je pritom obhajcom datované už 8. decembra 2017, avšak na poštovú prepravu bolo odovzdané až 11. decembra 2017 a vyšetrovateľovi bolo doručené 13. decembra 2017. Aj vzhľadom na sťažovateľom namietanú potrebu prednostného vybavovania väzobných vecí tak mohlo byť odôvodnenie sťažnosti proti vzneseniu obvinenia vyšetrovateľovi promptnejšie doručené, keďže Trestný poriadok umožňuje zaslanie podaní aj telefaxom, elektronickými prostriedkami a podobne. Vyšetrovateľ o námietke zaujatosti zdôvodnenej 13. decembra 2017 rozhodol 28. decembra 2017, pričom uznesenie sa stalo právoplatným 9. januára 2018. Dňa 11. januára 2018 bol spisový materiál predložený prokurátorovi na</p>

rozhodnutie o sťažnosti proti vzneseniu bvinenia. Vzhľadom na popísaný postup vyšetrovateľa nemožno podľa názoru krajského súdu konštatovať jeho nečinnosť a túto krajský súd nevzhladol ani u prokurátora, ktorý sťažnosť zamietol 17. januára 2018, keď bol vo veci vykonaný aj nový vyšetrovací úkon.

Právo obvineného na obhajobu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru treba považovať nepochybne aj za súčasť konania o väzbe. Treba ho teda považovať za súčasť procesných práv obvineného aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy. Povinnosťou všeobecných súdov je umožniť obvinenému uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby sa uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe obvinenému reálne umožnilo (II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013).

Osoba vo väzbe musí mať možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti ponechaniu vo väzbe. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam prokurátora o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp rovnosti zbraní). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu rovnosti zbraní predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (III. ÚS 198/05, II. ÚS 18/2013).

Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Tá rozhoduje o tom, aké stanovisko zaujme. Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmania dôvodnosti väzby (II. ÚS 18/2013).

V prípade, ak prichádza do úvahy paralelná aplikácia viacerých zložiek práva na spravodlivé súdne konanie, je povinnosťou všeobecných súdov postupovať tak, aby sa poskytla ochrana všetkým do úvahy prichádzajúcim zložkám. Z ústavnoprávneho hľadiska je totiž neakceptovateľné, aby niektorá zo zložiek práva na spravodlivé súdne konanie bola uprednostnená do tej miery, že tým dôjde k praktickému eliminovaniu inej zložky (II. ÚS 76/2011).

Ústavný súd konštatuje, že medzi stranami konania sú nesporné rozhodujúce skutkové okolnosti, ako aj právne posúdenie veci. Keďže ústavný súd je vzhľadom na už citovanú ustálenú judikatúru rovnakej mienky, nezostáva mu iné, než konštatovať, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 11/2018 a jeho uznesením z 8. februára 2018 došlo k porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a to v súvislosti s nedoručením dôvodov sťažnosti prokurátora sťažovateľovi a jeho obhajcovi.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie. Hoci sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd takto postupoval, nebolo možné sťažnosti v tejto časti vyhovieť (bod 4 výroku nálezu). Sťažovateľ bol podľa zistenia ústavného súdu medzičasom (19. marca 2018) už z väzby prepustený. O dôvodnosti väzby možno konať a rozhodovať vždy iba pro futuro, nie teda za dobu minulú (II. ÚS 108/08, II. ÚS 111/2018).

Ústavný súd rozhodol:

	<p>Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 11/2018 postupom, ako aj uznesením z 8. februára 2018 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušuje.</p> <p>Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>doručenie, doručovanie</p> <p>prokurátor, prokuratúra</p> <p>sťažnosť</p> <p>obvinenie, obvinený</p> <p>väzba</p>

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 229/2018
populárny názov	oslobodenie od súdnych poplatkov
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	10.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch vychádza zo zásady, že verejnoprávne činnosti, teda činnosti, ktoré sa vykonávajú vo verejnom záujme subjektmi na ten účel zriadenými, sú od poplatku oslobodené. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že v prípade väčšiny subjektov postačí na oslobodenie od súdnych poplatkov ich určité zaradenie – napr. štátne rozpočtové organizácie, štátne účelové fondy a pod. Pri niektorých subjektoch však nemožno vylúčiť skúmanie jednak postavenia a podstaty činnosti, ktorú pod toto ustanovenie zaradené subjekty vykonávajú, ako aj vecných hľadísk konkrétneho prípadu, najmä z hľadiska, či v danom prípade ide o ochranu verejného záujmu.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa žalobou doručenu okresnému súdu 7. septembra 2017 domáhal proti žalovanému zaplata istiny s príslušenstvom. Na sťažovateľa bola zmluvou o postúpení pohľadávky z 31. augusta 2017 postúpená pohľadávka proti žalovanému od spoločnosti Advokátska kancelária Mikáči s. r. o., Bratislava, ktorá ju nadobudla zmluvou o postúpení pohľadávky z 25. mája 2017 od pôvodného veriteľa. Okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ v určenej lehote nezaplatil, keďže zastával názor, že je oslobodený od úhrady súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) ako ekologická organizácia.</p> <p>Okresný súd napriek tejto skutočnosti uznesením č. k. 9 C 59/2017-40 z 20. októbra 2017 vydaným súdnym úradníkom zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť. Okresný súd uznesením č. k. 9 C 59/2017-52 z 15. novembra 2017 sťažnosť zamietol, keďže dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď na danú vec neaplikoval § 4 ods. 2 písm. c) zákona o</p>

	<p>súdnych poplatkoch.</p> <p>Podľa sťažovateľa okresný súd zasiahol do jeho základných práv najmä tým, že pri výklade a aplikácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch nepostupoval v súlade so zákonom, ale rozhodol na základe rozšírenia výkladu príslušného zákonného ustanovenia.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd po oboznámení sa s argumentáciou sťažovateľa preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu a v záujme presvedčivosti vlastnej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia:</p> <p>„14. V zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch sú ex lege oslobodené od súdnych poplatkov nadácie a charitatívne, humanitárne, ekologické organizácie a združenia pôsobiace na ochranu spotrebiteľov. V zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch je zrejmé, že v prípade väčšiny subjektov postačí na oslobodenie od súdnych poplatkov ich určité zaradenie ako napr. štátne rozpočtové organizácie, štátne účelové fondy a pod. Pri niektorých subjektoch však nemožno vylúčiť skúmanie jednak postavenia a podstaty činnosti, ktorú pod toto ustanovenie zaradené subjekty vykonávajú, ako aj vecných hľadísk konkrétneho prípadu, najmä z hľadiska, či v danom prípade ide o ochranu verejného záujmu. K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov totiž nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v takom prípade, kedy sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávnosti výkladu, resp. na jeho doplnenie či upresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, v tomto prípade systematický a teleologický výklad, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný konektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (napr. I. ÚS 351/2010). Účelom právnej regulácie obsiahnutej v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch je nesporne ochrana verejného a celospoločenského prospešného záujmu (viď Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č.k. III. ÚS 503/2012-10 zo dňa 23.10.2012.)</p> <p>15. V danom prípade je predmetom sporu nárok žalobcu vyplývajúci z omylom zaslaných platieb spoločnosťou F. žalovanému ako dlžníkovi spolu vo výške 40.000,- €, ktorý tieto platby odmietol vrátiť, pričom spoločnosť F. postúpila tento nárok na spoločnosť Advokátska kancelária Mikáči, s.r.o., ktorá ho následne postúpila na žalobcu, na základe čoho si žalobca odvodzuje svoju aktívnu legitimáciu v spore.</p> <p>16. Hoci žalobca predloženými Stanovami preukázal skutočnosť, že je občianskym združením založeným za účelom ochrany a tvorby krajšieho životného prostredia, avšak v danom prípade si voči žalovanému uplatňuje nárok vyplývajúci z omylom zaslaných platieb a nie nároky vyplývajúce z verejnoprávnej činnosti, pričom len takejto činnosti Zákon o súdnych poplatkoch v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) priznáva, a to za splnenia konkrétnych predpokladov, osobné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Oslobodenie od súdnych poplatkov nastáva preto pre združenie zo zákona iba v takom prípade, keď si združenie v konkrétnej prejednávanej veci uplatňuje nároky z verejnoprávnej činnosti.“</p> <p>Po oboznámení sa s napadnutým rozhodnutím okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.</p> <p>Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch vychádza zo</p>

	<p>zásady, že verejnoprávne činnosti, teda činnosti, ktoré sa vykonávajú vo verejnom záujme subjektmi na ten účel zriadenými, sú od poplatku oslobodené. Ústavný súd už napríklad v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 503/2012 z 23. októbra 2012 konštatoval, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch sú ex lege oslobodené od súdnych poplatkov nadácie a charitatívne, humanitárne, ekologické organizácie a združenia pôsobiace na ochranu spotrebiteľov. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že v prípade väčšiny subjektov postačí na oslobodenie od súdnych poplatkov ich určité zaradenie – napr. štátne rozpočtové organizácie, štátne účelové fondy a pod. Pri niektorých subjektoch však nemožno vylúčiť skúmanie jednak postavenia a podstaty činnosti, ktorú pod toto ustanovenie zaradené subjekty vykonávajú, ako aj vecných hľadísk konkrétneho prípadu, najmä z hľadiska, či v danom prípade ide o ochranu verejného záujmu.</p> <p>Ústavný súd po dôslednom preskúmaní obsahu napadnutého rozhodnutia konštatuje, že jeho závery korešpondujú so zmyslom a účelom uvedenej právnej normy. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru o potrebe potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Ústavný súd nezistil taký výklad a aplikáciu § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto (aj pri zvážení dôsledkov takéhoto výkladu z hľadiska jeho dopadu na princíp spravodlivosti) ústavný súd posúdil výklad okresného súdu ako ústavne konformný.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>poplatok-súdny práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na inú právnu ochranu poplatok-oslobodenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

spisová značka	II. ÚS 260/2018
populárny názov	doplatok súdneho poplatku a zastavenie konania
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	23.05.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ustanovenie § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch ako norma špeciálna výslovne prikazuje súdu konanie nezastaviť pre nezaplatenie poplatku v prípade, ak súd už začal konať vo veci samej. Jeho aplikácia má preto prednosť pred ostatnými ustanoveniami zákona o súdnych poplatkoch vrátane všeobecného § 10 ods. 1 upravujúceho povinnosť súdu konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastaviť a rovnako aj pred § 161 CSP upravujúcim všeobecne postup súdu pri nedostatku procesných podmienok.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je ako žalovaná stranou civilného sporového konania vedeného na Okresnom súde Zvolen (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 Cb 16/2016, v

ktorom sa obchodná spoločnosť T.(ďalej len „žalobca“), domáha proti sťažovateľke zaplata sumy 602 712,24 € s príslušenstvom. Žalobca sa podanou žalobou z 18. januára 2011 pôvodne domáhal zaplata sumy 7 676,78 € a na základe výzvy okresného súdu zaplatil z tejto sumy súdny poplatok vo výške 460,50 €. Následne žalobca 14. februára 2011 doručil okresnému súdu podanie, ktorým rozšíril žalobu o sumu 595 035,46 €. Okresný súd vyzval žalobcu výzvou č. k. 6 Cb 4/2011-41 zo 16. februára 2011 na zaplata doplatku súdneho poplatku vo výške 32 733 € v lehote desiatich dní od doručenia výzvy s poučením, podľa ktorého ak nebude súdny poplatok v uvedenej lehote zaplata, súd konanie podľa § 10 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) zastaví, pretože pred zaplata celého poplatku v správnej výške nemôže vo veci konať. Výzva bola žalobcovi doručená 21. februára 2011.

Okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-43 z 1. marca 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. marca 2011, pripustil zmenu žaloby a predmetom konania sa tak stalo zaplata sumy 602 712,24 € s príslušenstvom.

Žalobca však doplatok súdneho poplatku nezaplatil a požiadal 4. marca 2011 o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-66 z 12. mája 2011 uložil žalobcovi zaplatiť doplatok súdneho poplatku vo výške 32 733 €. Žalobca proti uzneseniu podal odvolanie, v ktorom poukázal na to, že požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a o jeho žiadosti nebolo rozhodnuté. Okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-72 zo 7. júna 2011 žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2011. Okresný súd vyznačil zároveň rovnakým dňom (2. júla 2011) právoplatnosť i na uznesení č. k. 6 Cb 4/2011-66 z 12. mája 2011, ktorým bolo žalobcovi uložené zaplatiť doplatok súdneho poplatku vo výške 32 733 €.

V ďalšom postupe okresný súd na návrh žalobcu pripustil vstup do konania ďalšej spoločnosti na strane žalovaného, doručil jej žalobu s výzvou na vyjadrenie, realizoval vo veci pojednávanie a dokazovanie. Sťažovateľka opakovane okresný súd vyzvala na zastavenie konania v rozsahu, v akom nebol sťažovateľom zaplata súdny poplatok za rozšírenie žaloby. Okresný súd oznámil sťažovateľke, že takto postupovať nemôže, pretože uznesenie č. k. 6 Cb 4/2011-66 z 12. mája 2011, ktorým uložil žalobcovi zaplatiť doplatok súdneho poplatku vo výške 32 733 € bolo postúpené na vymáhanie Justičnej pokladnici – Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „justičná pokladnica“), ktorou je doplatok súdneho poplatku aj vymáhaný.

Okresný súd uznesením č. k. 14 Cb 16/2016-863 z 29. júna 2017 zastavil konanie v časti o zaplata sumy 595 035,46 € s príslušenstvom. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v situácii, keď žalobca aj podľa vyjadrenia svojho konateľa posledné tri roky nevykonáva reálne žiadnu činnosť, nemá žiadne príjmy, nie je predpoklad, aby od neho justičná pokladnica vymohla doplatok súdneho poplatku. Okresný súd preto s poukazom na § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) konštatoval, že nie sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Pokiaľ vo veci dosiaľ konať, tak iba v rozsahu pôvodne žalobcom uplatnenej sumy 7 676,78 € s príslušenstvom a v takom rozsahu bolo vedené i dokazovanie. Pretože nedostatok procesných podmienok spočívajúci v nezaplata doplatku súdneho poplatku sa nepodarilo odstrániť (§ 161 ods. 3 CSP), zastavil konanie pre nezaplata súdneho poplatku v tomu zodpovedajúcej časti.

O odvolaní žalobcu proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 14 Cb 16/2016-863 z 29. júna 2017 zrušil [§ 389 ods. 1 písm. b) a d) CSP] a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd poukázal na § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého pre nezaplata poplatku súd konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej. Rozhodnutie potom odôvodnil tým, že z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd od pripustenia

	<p>zmeny žaloby konal o celom predmete konania a poukázal i na to, že časť súdneho poplatku je zaplatená. V závere rozhodnutia krajský súd uložil okresnému súdu konať v celom predmete sporu bez ohľadu na to, či bude doplatok súdneho poplatku zaplatený alebo vymožený.</p> <p>Sťažovateľka sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 odôvodnila tým, že rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené, svojvoľné a rozporné s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), z ktorej vyplýva, že nesplnenie poplatkovej povinnosti je neodstrániteľná prekážka civilného procesu a v prípade neuhradenia súdneho poplatku za rozšírenie žaloby má byť konanie automaticky v rozšírenej časti zastavené.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré nie je konečným rozhodnutím vo veci, ústavný súd sa zaoberal najprv posúdením otázky, či táto povaha sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia nebráni prijatiu jej sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie.</p> <p>Po rozhodnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 105/09 ústavný súd mutatis mutandis zastáva názor, podľa ktorého ak jeho rozhodovacia prax v minulosti spravidla nepripúšťala preskúvanie rozhodnutí dovolacieho súdu, ktorými boli zrušené v dovolacom konaní rozsudky odvolacích súdov s poukazom na to, že takéto rozhodnutie dovolacieho súdu nie je „konečným“ rozhodnutím vo veci a sťažovateľ má v každom prípade možnosť domáhať sa na ústavnom súde ochrany základných práv a slobôd podaním ústavnej sťažnosti proti konečnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré vzíde z konania nasledujúceho po zrušení rozhodnutí dovolacieho súdu, je namieste na tomto názore zotrvať, avšak v záujme poskytnutia účinnej ochrany základným právam účastníkov občianskeho súdneho konania, nie bezvýhradne.</p> <p>Prípady hodnými odlišného prístupu sú najmä prípady takých zrušujúcich rozhodnutí, ktorými bolo porušené základné právo sťažovateľa ústavne procesného charakteru. Odmietnutím preskúmania ústavnosti postupu odvolacieho (dovolacieho) súdu a napravenia jeho pochybenia tohto druhu by bol totiž účastník vystavený v nasledujúcom konaní v niektorých prípadoch neodstrániteľným následkom aplikácie záväzného právneho názoru, ktorý je poznačený porušením ústavne procesných práv. Nebola by účinnou ochranou poskytovaná základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený odvolacím súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).</p> <p>Vychádzajúc z týchto úvah, posudzoval ústavný súd uznesenie krajského súdu č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018.</p> <p>Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 najprv uviedol, že „... prvé pojednávanie v tejto veci nariadil okresný súd na 16. 02. 2012, podľa zápisnice o pojednávaní založenej v súdnom spise (č. 1. 366 – 370) sudca pojednával o žalobe žalobcu o zaplatenie 602.712,24 Eur s príslušenstvom, rovnako tak vyjadrenia strán sporu sa týkali žaloby o zaplatenie uvedenej sumy. Súd aj ďalej viedol konanie o zaplatenie sumy 602.712,24 Eur s príslušenstvom, žalovaný v konaní viackrát navrhoval, aby súd zastavil konanie v tej časti, v ktorej nebol zaplatený celý súdny poplatok“. Ďalej svoje rozhodnutie s odkazom na § 5 ods. 1 písm. a), § 7 ods. 1 prvú vetu, § 7 ods. 7</p>

prvú vetu, § 10 ods. 1, 2 a § 14 zákona o súdnych poplatkoch a po konštatovaní, že „zaplatenie súdneho poplatku... patrí medzi tzv. vecné procesné podmienky konania... je teda predpokladom toho, aby súd vo veci konal a o uplatnenom nároku meritórne rozhodol“, odôvodnil takto: „... Po zhodnotení všetkých skutočností zistených z predloženého spisu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie pochybil, keď konanie zastavil v časti o zaplatenie sumy 595.035,46 Eur s príslušenstvom. Z predloženého spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie v tejto veci konal, a to počnúc uznesením zo dňa 01. 03. 2011, keď pripustil zmenu žalobného návrhu, vyzval žalovaného (resp. v tom čase dvoch žalovaných) na vyjadrenie k žalobe o zaplatenie 602.712,24 Eur s príslušenstvom, napokon aj pojednávania boli vedené o nároku žalobcu na zaplatenie 602.712,24 Eur s príslušenstvom. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s úpravou § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Odvolací súd súhlasí so žalobcom aj v tom, že pre žalobcu bolo toto rozhodnutie prekvapivé, pretože súd napokon o zaplatení doplatku na súdnom poplatku rozhodol uznesením, v ktorom žalobcovi uložil povinnosť doplatok na súdnom poplatku zaplatiť... Súd prvej inštancie postupoval správne, keď na opakované návrhy žalovaného v tomto smere reagoval listom zo dňa 09. 01. 2017, ktorým žalovanému oznámil, že nemôže konanie v časti o zaplatenie 595.035,46 Eur zastaviť pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh. Napokon však súd vydal napadnuté rozhodnutie, ktoré je v rozpore so zákonom. ... Ako už bolo uvedené, súd prvej inštancie mal vychádzať predovšetkým z úpravy zákona o súdnych poplatkoch, torý situáciu týkajúcu sa zaplatenia súdneho poplatku ako podmienky konania upravuje úplne a jednoznačne, nebol preto dôvod aplikovať zásady Civilného sporového poriadku. Aj keď sa žalovanému, a zrejme aj konajúcemu sudcovi javí, že pokiaľ by súd pokračoval v konaní a rozhodol bez aplatenia celého doplatku na súdnom poplatku, došlo by k procesnej diskriminácii žalovanej strany v prospech žalobcu, odvolací súd upozorňuje, že postup žalobcu, a napokon aj postup súdu prvej inštancie až do vydania napadnutého uznesenia, bol plne v súlade so zákonom a aj s Ústavou SR. Je potrebné tiež upozorniť, že práve postupom súdu prvej inštancie, ktorý sa snažil o to, aby nebol diskriminovaný žalovaný, došlo k diskriminácii žalobcu, ktorému by bola týmto postupom súdu odňatá možnosť uplatňovať svoje práva na súde.“

Ako z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o čiastočnom zastavení konania pre nezaplatenie doplatku súdneho poplatku a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že uznesenie okresného súdu bolo v priamom rozpore so znením zákonného ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Podľa názoru ústavného súdu uznesenie krajského súdu z hľadiska jeho odôvodnenia spĺňa ústavnoprávne požiadavky, ktoré sú naň kladené. Krajský súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré uznesenie okresného súdu nemôže obstáť a ktoré ho viedli k zrušeniu rozhodnutia okresného súdu.

Najmä však ústavný súd poukazuje na to, že vo veci sťažovateľky nejde o prípad vyslovenia takého záväzného právneho názoru dovolacím súdom, ktorým by bolo vopred záväzne predurčené rozhodnutie okresného súdu o merite veci sťažovateľky spôsobom, ktorý by v budúcnosti z hľadiska prípadného neskoršieho ústavno-súdneho prieskumu meritórneho rozhodnutia mal neodstrániteľné následky. Po zrušení rozhodnutia okresného súdu bude jeho úlohou konať a rozhodnúť o celom predmete konania. Sťažovateľke ostáva zachovaná možnosť v budúcnosti z hľadiska prípadného neskoršieho ústavno-súdneho prieskumu meritórneho rozhodnutia svoju argumentáciu predniesť.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal otázkou ústavnej akceptovateľnosti záveru krajského súdu o nemožnosti konanie zastaviť, a teda aj sťažovateľkou namietanou ústavne nekonformnou aplikáciou zákonných ustanovení, ktorá mala spočívať najmä v neaplikovaní normy, ktorá sa podľa presvedčenia sťažovateľky mala na vec vzťahovať, a to § 161 CSP.

Ako z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, postup okresného súdu

	<p>bol v rozpore s § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch, ktorý „situáciu týkajúcu sa zaplataenia súdneho poplatku ako podmienky konania upravuje úplne a jednoznačne“. S týmto záverom krajského súdu sa stotožňuje i ústavný súd. Rovnako sa stotožňuje i so záverom krajského súdu, podľa ktorého okresný súd už začal vo veci samej konať. Za tejto situácie bolo povinnosťou krajského súdu aplikovať na vec ustanovenie, ktorého hypotéza bola naplnená, teda § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Pretože toto ustanovenie ako norma špeciálna výslovne prikazuje súdu konanie nezastaviť pre nezaplataenie poplatku v prípade, ak súd už začal konať vo veci samej, jeho aplikácia na vec sťažovateľky musela mať prednosť pred ostatnými ustanoveniami zákona o súdnych poplatkoch vrátane všeobecného § 10 ods. 1 upravujúceho povinnosť súdu konanie pre nezaplataenie súdneho poplatku zastaviť a rovnako aj pred § 161 CSP upravujúcim všeobecne postup súdu pri nedostatku procesných podmienok. Pokiaľ sťažovateľka označuje postup krajského súdu za diskriminačný, ústavný súd sa s týmto jej názorom nemôže stotožniť. Postup krajského súdu bol totiž už iba dôsledkom toho, že okresný súd začal konať vo veci samej napriek nezaplataeniu doplatku súdneho poplatku. Ostatne poplatkový vzťah je vzťahom štátu na jednej strane a poplatníka na strane druhej. V danej situácii bude preto vecou štátu, aby splnenie právoplatne uloženej povinnosti žalobcovi doplatok súdneho poplatku zaplatiť od žalobcu vynútil. K diskriminácii sťažovateľky v súvislosti so splnením poplatkovej povinnosti by mohlo dôjsť iba vtedy, ak by okresný súd súdny poplatok žalobcovi zaplatiť neuložil.</p> <p>Ústavný súd nepovažoval preto právny názor krajského súdu, ktorým odôvodnil uznesenie č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 za arbitráry, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na ústavne nekonformnej aplikácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch a Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu pri nezaplataení doplatku súdneho poplatku v situácii, keď už okresný súd začal konať vo veci samej. Ústavný súd tak nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru) a postupom krajského súdu pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky. S ohľadom na uvedené nejde ani o prípad napĺňajúci predpoklady odôvodňujúce výnimočné preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré nie je konečnej povahy.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>poplatok-súdny podmienky konania</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 263/2018</p>
<p>populárny názov</p>	<p>vstup do konania na miesto žalobcu</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Sergej Kohut</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>23.05.2018</p>
<p>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</p>	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a</p>

	<p>slobôd čl. 11 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Z § 80 ods. 1 a 2 CSP je jednoznačne zrejmé, že navrhnúť súdu, aby do konania na miesto žalobcu vstúpil ten, na koho boli práva prevedené alebo na koho prešli, je oprávnený iba žalobca. Bez takéhoto návrhu žalobcu pripustiť zmenu v osobe žalobcu nemožno, a to ani v prípade, ak sa iná osoba stala hmotnoprávnym veriteľom žalovaného.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>V konaní pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 25 C 53/2007 sa ako žalobca (ďalej len „žalobca“) domáhal proti ako žalovanej (ďalej len „žalovaná“) zaplata sumy 63 775,92 € s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že žalobca splnomocnil žalovanú na predaj jeho spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti na Kanárskych ostrovoch, vlastnícke právo k nehnuteľnosti bolo na tretiu osobu prevedené kúpnu zmluvou z 15. decembra 2003, kúpnu cenu žalovaná prevzala, avšak žalobcovi ju nevydala. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 25 C 53/2007-448 z 10. apríla 2013 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 46 666,67 € s 9 % úrokmi z omeškania od 3. marca 2010, vo zvyšku žalobu zamietol.</p> <p>Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobca i žalovaná. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 535/2013-553 zo 7. decembra 2015 napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu zamietol, vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, napadnutý rozsudok potvrdil, zrušil výrok napadnutého rozsudku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 535/2013-553 zo 7. decembra 2015 podal žalobca dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 Cdo 115/2016 z 24. apríla 2017 odmietol dovolanie proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, v zmeňujúcom výroku (a naň nadväzujúcich výrokoch o súdnom poplatku a náhrade trovách konania) rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia krajskému súdu na ďalšie konanie. Predmetom konania tak ostalo zaplata sumy 46 666,67 € s príslušenstvom.</p> <p>Žalobca ako postupca a sťažovateľka ako postupník uzatvorili 10. mája 2017 zmluvu o postúpení pohľadávky uplatnenej v tomto súdnom konaní (ďalej len „zmluva o postúpení pohľadávky“) s tým, že odplata za postúpenie bude predmetom samostatnej dohody (§ 3 zmluvy o postúpení pohľadávky). Podľa § 4 zmluvy o postúpení pohľadávky nazvaného „Dojednania v súvislosti so súdnym konaním“ sa zmluvné strany dohodli, že „účastníkom súdneho konania... sa odo dňa podpisu tejto zmluvy namiesto postupcu stáva postupník, s čím obe zmluvné strany súhlasia“ a „oznámiť súdu zmenu v osobe účastníka súdneho konania na žalujúcej strane je oprávnená ktorákoľvek zmluvná strana“.</p> <p>Žalobca zomrel a návrh na zmenu v osobe žalobcu, t. j. aby do konania na jeho miesto vstúpila sťažovateľka, krajskému súdu nepodal. Podaním doručeným krajskému súdu 20. novembra 2017 sťažovateľka požiadala krajský súd o pripustenie svojho vstupu do konania na miesto žalobcu a v prílohe podania predložila i zmluvu o postúpení pohľadávky. Dedičské konanie po žalobcovi bolo uznesením Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 30 D 1142/2017 z 5. septembra 2017 zastavené, pretože poručník zanechal iba majetok nepatrné hodnoty. Sťažovateľka podaním doručeným krajskému súdu 17. januára 2018 oznámila, že do konania vstupuje z vlastného podnetu ako intervenient s tým, že má ako veriteľ pohľadávky právny záujem na výsledku sporu.</p> <p>Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 192/2017-656 z 31. januára 2018 vstup sťažovateľky do konania nepripustil, rozsudok okresného súdu č. k. 25 C 53/2007-448 z 10. apríla 2013 zrušil, konanie zastavil a žalovanej náhradu trov</p>

	<p>konania nepriznal. Svoje rozhodnutie o nepripustení vstupu sťažovateľky do konania odôvodnil tým, že podľa § 80 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) takýto návrh môže podať výlučne žalobca a pokiaľ ho podala sťažovateľka, išlo o návrh podaný neoprávnenou osobou. Konanie zastavil s odôvodením, že žalobca zomrel, stratil procesnú subjektivitu a pokračovať v konaní s jeho dedičmi nebolo možné, pretože pohľadávka uplatnená v konaní pred súdom nebola predmetom dedičstva.</p> <p>Sťažovateľka sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 192/2017-656 z 31. januára 2018 odôvodnila tým, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, pretože vykladal aplikované ustanovenia Civilného sporového poriadku v rozpore s ich účelom a zmyslom a svoje rozhodnutie i nedostatočne odôvodnil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Krajský súd uznesenie č. k. 6 Co 192/2017-656 z 31. januára 2018 odôvodnil po tom, ako konštatoval, že žalobca zomrel a uznesením Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 30 D 1142/2017 z 5. septembra 2017 bolo konanie o dedičstve po žalobcovi zastavené z dôvodu, že poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty, takto:</p> <p>„Podaním z 15. 11. 2017 (č. l. 635) spoločnosť F. (sťažovateľka), ktorej jediným spoločníkom a konateľom je syn pôvodného žalobcu - poručiteľa F.M., navrhla, aby vstúpila do konania na miesto pôvodného žalobcu (§ 80 C. s. p.). Tento návrh odôvodnila tým, že dňa 10. 05. 2017 uzavrela s zmluvu o postúpení pohľadávok, ktorou jej postúpil pohľadávku proti žalovanej, ktorá je predmetom sporu. Subjektom disponujúcim procesnou aktivitou pri zmene strán sporu je podľa § 80 ods. 1 C. s. p. výlučne žalobca. To znamená, že iba žalobca je oprávneným subjektom navrhnúť zmenu strán sporu. V prejednávanej veci žalobca dňa 15.6.2017 zomrel, prestal teda existovať ako subjekt práva a teda aj ako subjekt procesu. Žalobca za svojho života zmenu strany sporu - žalobcu nenavrhol. Spoločnosť F. (sťažovateľka) nemá podľa súčasnej právnej úpravy oprávnenie navrhnúť zmenu žalobcu. Táto spoločnosť tak urobila dňa 20.11.2017, keď bolo súdu prvej inštancie doručené jej podanie z 15.11.2017 (č. l. 635) a zmenu žalobcu teda navrhla za účinnosti Civilného sporového poriadku. Na tom nič nemení skutočnosť, že žalobca tejto spoločnosti postúpil pohľadávku, ktorá je predmetom sporu. Keďže spoločnosť F. (sťažovateľka) nebola oprávnená navrhnúť zmenu žalobcu, odvolací súd nepripustil, aby táto spoločnosť vstúpila do konania na miesto žalobcu. Z uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 05. 09. 2017, č. k. 30D/1142/2017, Dnot 53/2017 vyplýva, že poručiteľ nezanechal závet a ani listinu o vydedení, bol rozvedený, pričom ako dedičia zo zákona prichádzali do úvahy jeho deti. Vzhľadom na to, že poručiteľ zmluvou o postúpení pohľadávok z 10. 05. 2017 (č. l. 637) postúpil pohľadávku, ktorá je predmetom sporu spoločnosti F., túto pohľadávku ku dňu svojej smrti nevlastnil a táto preto nebola predmetom dedičstva. Konanie o dedičstve bolo zastavené, keďže poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty. Preto treba urobiť záver, že v konaní nemožno pokračovať s dedičmi poručiteľa. Pohľadávka, ktorá je predmetom konania, totiž nebola prededená a teda ani na jedného z dedičov neprešlo právo, o ktoré v konaní ide. Žalobca smrťou stratil procesnú subjektivitu, pričom... v konaní nemožno pokračovať s jeho dedičmi, keďže predmetná pohľadávka nebola predmetom dedičského konania (v čase svojej smrti žalobca už predmetnú pohľadávku nevlastnil). Z toho je zrejmé, že konaniu vo veci bráni neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania a to nedostatok procesnej subjektivity (spôsobilosti byť sporovou stranou) na strane žalobcu. Preto odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. a/ C. s. p. zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a v zmysle § 391 ods. 1 v spojení s § 161 ods. 2 a s § 63 ods. 1 C. s. p. konanie zastavil.“</p> <p>Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 6 Co 192/2017-656 z 31. januára</p>

2018, pokiaľ ide o vstup sťažovateľky do konania ako intervenienta, uviedol: „Spoločnosť F. podaním z 15. 01. 2018 (č. l. 646) vstúpila z vlastného podnetu do konania popri žalobcovi ako intervient do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bude pripustený jej vstup do konania na miesto žalobcu. Uviedla, že má právny záujem na výsledku sporu, teda má záujem, aby spor vyhrala strana, ktorú intervenient v spore podporuje. V tejto súvislosti poukázala na to, že je veriteľom žalovanej, keďže žalobca jej postúpil predmetnú pohľadávku. Vzhľadom na to, že žalobca zomrel a stratil tak procesnú subjektivitu, pričom v konaní nemožno pokračovať s jeho dedičmi, neexistuje tu na strane žalobcu žiadny subjekt, na strane ktorého by spoločnosť F. mohla vystupovať ako intervient a ktorého by teda táto spoločnosť mohla v konaní podporovať. Žalobca spor nemôže vyhrať, pretože je mŕtvy a vzhľadom na to neprichádza do úvahy právny záujem spoločnosti F. na tom, aby spor vyhral. Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti odvolací súd neprihliadol na podanie spoločnosti F. z 15.01.2018, ktorým táto spoločnosť vstúpila do konania ako intervient na strane nebohého žalobcu. Z uvedených dôvodov teda odvolací súd nemusel postupovať podľa § 83 C. s. p. a teda rozhodnúť o prípustnosti vstupu intervenienta do konania.“

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré boli nastolené v súvislosti so smrťou žalobcu a návrhom sťažovateľky na pripustenie jej vstupu na miesto žalobcu a vstupom do konania ako intervenienta. Z citovaného odôvodnenia uznesenia krajského súdu je zrejmé, že krajský súd dôsledne vysvetlil svoje závery, ktoré ho viedli k nepripusteniu zmeny v osobe žalobcu i zastaveniu konania.

Posúdenie splnenia zákonných predpokladov pripustenia zmeny v osobe žalobcu s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky v prípade, ak tieto zákonné pravidlá pripustenie takejto zmeny v osobe žalobcu neumožňujú. Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky. Tak, ako konštatoval krajský súd, z § 80 ods. 1 a 2 CSP je jednoznačne zrejmé, že navrhnúť súdu, aby do konania na miesto žalobcu vstúpil ten, na koho boli práva prevedené alebo na koho prešli, je oprávnený iba žalobca. Bez takéhoto návrhu žalobcu pripustiť zmenu v osobe žalobcu nemožno, a to ani v prípade, ak sa iná osoba stala hmotnoprávnym veriteľom žalovaného. Vo veci sťažovateľky nepochybne žalobca takýto návrh krajskému súdu nepredložil, a preto podmienky na zmenu v osobe žalobcu nemohli byť splnené.

Pretože ústavný súd nepovažoval právny názor krajského súdu, ktorým odôvodnil nepripustenie vstupu sťažovateľky do konania na miesto žalobcu za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu v odvolacom konaní, ktorý by popieral ich účel a zmysel, ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľky a postupom krajského súdu pri rozhodovaní v odvolacom konaní. Z tohto dôvodu sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že pokiaľ sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu aj proti výroku o zastavení konania uznesenia krajského súdu č. k. 6 Co 192/2017-656 z 31. januára 2018, v tejto časti by sa ústavný súd mohol jej sťažnosťou zaoberať iba v prípade, ak by dospel k záveru, že sťažovateľkou označené práva boli porušené rozhodnutím krajského súdu o nepripustení jej vstupu do konania na miesto žalobcu. Pokiaľ nepripustením sťažovateľky do konania nedošlo k porušeniu jej základných práv, nemožno posudzovať na základe sťažnosti sťažovateľky, či došlo k porušeniu jej práv ako strany konania jeho zastavením, ak sa stranou konania nikdy nestala a ani stať nemohla.

Pokiaľ sťažovateľka v sťažnosti argumentuje tým, že na vec mal byť krajským súdom aplikovaný § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka, pretože sťažovateľka konala pri podaní návrhu na zmenu žalobcu v konaní v mene žalobcu, tento argument nemá oporu ani v obsahu návrhu sťažovateľky na zmenu žalobcu doručeného súdu, z obsahu ktorého nevyplýva, že by tento nebol podaný iba vo vlastnom mene sťažovateľky, ale najmä ani v obsahu zmluvy o postúpení pohľadávky. Takýto záver nemožno vyvodiť ani z § 4 zmluvy o postúpení pohľadávky, na ktorý výslovne sťažovateľka poukazuje. V tomto ustanovení sa žalobca a sťažovateľka totiž dohodli iba na tom, že „účastníkom súdneho konania... sa odo dňa podpisu tejto zmluvy namiesto postupcu stáva postupník, s čím obe zmluvné strany súhlasia“ a „oznámiť súdu zmenu v osobe účastníka súdneho konania na žalujúcej strane je oprávnená ktorákoľvek zmluvná strana“. Iba to, že žalobca a sťažovateľka sa dohodli na tom, že aj sťažovateľka môže oznámiť súdu zmenu v osobe žalobcu, jednak nie je dohodou o splnomocnení a nezakladá právo sťažovateľky konať v súdnom konaní za žalobcu, resp. vykonať úkony po jeho smrti podľa § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka a jednak toto ustanovenie ani nezakladá oprávnenie sťažovateľky podať návrh na zmenu strany v konaní podľa § 80 ods. 1 CSP, pretože je s týmto zákonným ustanovením v rozpore.

Ak sťažovateľka vyčíta krajskému súdu, že nevyzval na vyjadrenie procesného zástupcu žalobcu, advokáta, aj z argumentácie samotnej sťažovateľky a ustanovení právneho poriadku, na ktoré sťažovateľka poukazuje (§ 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka, ustanovenia upravujúce príkaznú a mandátnu zmluvu), vyplýva iba to, aké sú oprávnenia a povinnosti procesného zástupcu zomrelej strany v konaní. Pokiaľ tento procesný zástupca nevykonával úkony v zmysle § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka, nemožno postup krajského súdu iba z tohto dôvodu považovať za ústavne nekonformný. Ak by aj procesný zástupca žalobcu v rozhodnom čase nemal vedomosť o uzatvorení zmluvy o postúpení pohľadávky žalobcom, nebolo úlohou krajského súdu túto skutočnosť mu oznamovať a žiadať jeho vyjadrenie k tejto otázke. Bolo vecou žalobcu, aby s uzatvorením zmluvy o postúpení pohľadávky svojho zástupcu oboznámil a bolo vecou jeho zástupcu, či a ako bude na túto skutočnosť procesne reagovať.

Pokiaľ sťažovateľka vyčíta krajskému súdu, že s ňou ako intervenientom nekonal, ústavný súd za rozhodujúce považuje to, že konanie bolo ako celok krajským súdom zastavené, čo vylučuje aj trvanie intervencie.

Pre úplnosť považuje ústavný súd za potrebné dodať, že príčinou nepripustenia vstupu sťažovateľky do konania na miesto žalobcu bolo to, že jediná osoba oprávnená takýto návrh podať, t. j. žalobca, návrh súdu nepodala. Za danej situácie neostalo krajskému súdu postupovať inak, než vyplýva z napadnutého rozhodnutia. Nepripustenie vstupu sťažovateľky do konania tak nie je dôsledkom ústavne nekonformnej aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku krajským súdom, ale dôsledkom pasivity žalobcu.

Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie jej základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rovnakým uznesením krajského súdu, dôvodila tým, že porušenie týchto práv vyplýva z porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 dohovoru rovnakým rozhodnutím. Vzhľadom na to, že ústavný súd považoval sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru za zjavne neopodstatnenú, odmietol i s ohľadom na argumentáciu samotnej sťažovateľky jej sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, a to podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Niet totiž príčinnej súvislosti medzi postupom krajského súdu, ktorý nepripustil vstup sťažovateľky do konania pre nesplnenie zákonných predpokladov, a sťažovateľkou tvrdeného porušenia jej základného práva na vlastníctvo, resp. práva na majetok uznesením krajského súdu č. k. 6 Co

	192/2017-656 z 31. januára 2018. Ústavný súd rozhodol: Sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	právne nástupníctvo, sukcesia-singulárna pohľadávka-postúpenie strana-sporu podmienky konania

spisová značka	II. ÚS 271/2018
populárny názov	kasačná sťažnosť ako účinný prostriedok nápravy
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 Ústava Slovenskej republiky čl. 152 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1
analytická právna veta	Predpokladom zachovania lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti rozhodnutiu krajského súdu so záverom, že táto začína plynúť od doručenia rozhodnutia kasačného súdu sťažovateľovi – obdobne ako pri dovolaní v civilnom sporovom konaní (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde) – je taký postup sťažovateľa, ktorý sám svojím konaním neznemožní preskúmanie dôvodov svojej kasačnej sťažnosti. Pokiaľ totiž má sťažovateľ k dispozícii v podobe kasačnej sťažnosti účinný prostriedok nápravy na ochranu jeho základných práv a slobôd, na ktorého použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, avšak nevyužije ho zákonom predpísaným spôsobom, nemôže ústavný súd považovať za splnenú podmienku využitia opravných prostriedkov pred podaním ústavnej sťažnosti (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou doručenou krajskému súdu 16. augusta 2016 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Okresného úradu Trenčín (ďalej aj „žalovaný“) č. OU-TN-MPO-2016/020787 zo 14. júna 2016. Žalovaný týmto rozhodnutím zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Okresného úradu Trenčín, odboru všeobecnej vnútornej správy č. 632/2015031355Heg z 8. decembra 2015, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 76 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o

	<p>priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“) zastavil konanie o priestupku na úseku práva na prístup k informáciám podľa § 42a ods. 1 zákona o priestupkoch, ktorého sa mala dopustiť obvinená XY, a to z dôvodu, že skutok nie je priestupkom, a sťažovateľovi uložil povinnosť uhradiť štátu trovy konania vo výške 16 €. Konanie o priestupku sa začalo na návrh sťažovateľa podaný 2. novembra 2015.</p> <p>Priestupkovému konaniu predchádzala žiadosť sťažovateľa o poskytnutie informácie podľa § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, ktorá bola odmietnutá rozhodnutím Okresného úradu Trenčín, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-TN-OVBP-2015/026020-2 zo 17. septembra 2015 v spojení s rozhodnutím Okresného úradu Trenčín, odboru opravných prostriedkov č. OU-TN-OOP4-2015/029581-004/143/2015/Sla z 29. októbra 2015 s odôvodením, že s požadovanou informáciou povinná osoba nedisponuje. Následne sťažovateľ podal návrh na začatie konania o priestupku na úseku práva na prístup k informáciám podľa § 42a zákona o priestupkoch. Pretože podľa § 68 ods. 1 zákona o priestupkoch sa o priestupku na úseku práva na prístup k informáciám koná len na návrh, sťažovateľ sa podľa § 72 písm. d) zákona o priestupkoch ako navrhovateľ stal účastníkom priestupkového konania.</p> <p>Krajský súd uznesením č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016 žalobu sťažovateľa podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP odmietol ako žalobu podanú zjavne neoprávnenou osobou a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania. Krajský súd záver o tom, že sťažovateľ nebol osobou oprávnenou na podanie žaloby a neprináleží mu aktívna procesná legitímácia, odôvodnil po odcitovaní najmä § 2 ods. 1, 2, § 177 ods. 1, § 178 ods. 1 SSP tým, že „Nakoľko sa (však) v priestupkovom konaní rozhoduje výlučne o vine a sankcii obvineného z priestupku, rozhodnutie o priestupku sa tak priamo týka len obvinenej osoby. Priestupkové rozhodnutie svojimi účinkami neovplyvňuje právnu pozíciu žalobcu, t. j. nezasahuje do právnej sféry žalobcu a ani nespôsobuje zmenu jeho právneho postavenia. Preskúmaným rozhodnutím žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej moci o zastavení priestupkového konania, nebolo rozhodnuté o žiadnych právach alebo povinnostiach žalobcu. Preto žalobca ako navrhovateľ priestupkového konania nemohol byť ukrátený na svojich právach.“. Uznesenie krajského súdu č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016 bolo sťažovateľovi doručené 18. novembra 2016 a nadobudlo právoplatnosť.</p> <p>Sťažovateľ – nezastúpený advokátom – proti právoplatnému uzneseniu krajského súdu č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016 podal kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že krajský súd mu znemožnil nesprávnym procesným postupom ako účastníkovi konania uskutočnenie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP], rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP], a tým, že krajský súd porušil zákon, pretože podanie bolo nezákonne odmietnuté [§ 440 ods. 1 písm. j) SSP].</p> <p>Najvyšší súd uznesením sp. zn. 10 Asan 13/2017 z 9. augusta 2017 kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 459 písm. d) SSP odmietol ako neprípustnú a náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov nepriznal.</p> <p>Sťažovateľ porušenie ním označených základných práv v sťažnosti doručenej ústavnému súdu odôvodnil tým, že krajský súd i najvyšší súd vykladali aplikované ustanovenia svojvoľne, ignorovali rozhodujúce skutočnosti a dôkazy a ich rozhodnutia odporujú základným hodnotám právneho štátu.</p>
z odôvodnenia	Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 10 Asan 13/2017 z 9. augusta 2017, ktorým

najvyšší súd odmietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 459 písm. d) SSP, pretože nepovažoval za splnenú podmienku podľa § 449 SSP.

Podľa § 449 ods. 1 SSP sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Podľa § 449 ods. 2 SSP povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) (t. j. o správnej žalobe v sociálnych veciach alebo vo veciach azylu, pozn.), c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Najvyšší súd vychádzal z toho, že kasačná sťažnosť sťažovateľa nebola spísaná advokátom napriek tomu, že sťažovateľ bol v uznesení krajského súdu riadne o potrebe takéhoto postupu poučený. Sťažovateľ v sťažnosti ústavnému súdu spochybňoval ústavnú súladnosť zákonom stanovenej povinnosti povinného zastúpenia advokátom.

Kasačná sťažnosť je opravným prostriedkom v správnom súdnictve, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu (§ 438 SSP). Kasačná sťažnosť je prípustná proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, ak Správny súdny poriadok neustanovuje inak (§ 439 ods. 1 SSP). Zákon však výslovne vymedzuje dôvody kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), jej náležitosti (§ 445 SSP) a predpisuje i povinné zastúpenie sťažovateľa advokátom (§ 449 SSP).

Tieto pravidlá týkajúce sa kasačnej sťažnosti majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím krajského súdu. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Otázku posúdenia prípustnosti kasačnej sťažnosti rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti kasačnej sťažnosti s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá označujú za danej situácie kasačnú sťažnosť za neprípustnú. Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

Pretože v prípade sťažovateľa je zrejmé, že sťažovateľ napriek riadnemu poučeniu nesplnil podmienku prípustnosti kasačnej sťažnosti podľa § 449 SSP, nemožno dospieť k záveru o tom, že jej odmietnutie najvyšším súdom z tohto dôvodu by mohlo zakladať porušenie sťažovateľom označených práv. Najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom posúdil splnenie podmienok, za ktorých môže o kasačnej sťažnosti konať. Podľa názoru ústavného súdu nemožno napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za neodôvodnené. Ústavný súd nezistil ani žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu, t. j. taký, ktorý by nemal oporu v zákone.

Medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, neexistuje teda taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Uznesenie najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nemožno (z už uvedených dôvodov) považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Správneho súdneho poriadku, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 10 Asan 13/2017 z 9. augusta 2017 podľa § 25 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu krajského súdu č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016.

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže vzhľadom na princíp subsidiárnej právomoci ústavného súdu zásadne smerovať iba proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorý vo veci rozhodol po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov, resp. iných právnych prostriedkov nápravy, ktoré mal sťažovateľ k dispozícii v poslednom stupni (IV. ÚS 85/2013).

Sťažovateľ podal proti právoplatnému uzneseniu krajského súdu č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016 kasačnú sťažnosť podľa § 438 SSP, ktorej prípustnosť odôvodnil okrem iného aj tým, že krajský súd mu znemožnil nesprávnym procesným postupom ako účastníkovi konania uskutočnenie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP], a tým, že krajský súd porušil zákon, pretože podanie bolo nezákonne odmietnuté [§ 440 ods. 1 písm. j) SSP].

Ústavný súd považuje kasačnú sťažnosť za účinný právny prostriedok ochrany základných práv v správnom súdnictve, ktorým sa zaoberá iný orgán verejnej moci (najvyšší súd), ktorý disponuje aj potrebnou právomocou poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľov napr. III. ÚS 514/2017). Ústavný súd preto v prípade súbežne podanej kasačnej sťažnosti a sťažnosti ústavnému súdu považuje sťažnosť ústavnému súdu za predčasne podanú s tým, že zaoberať sa tvrdým porušením základných práv kasačnou sťažnosťou napadnutým rozhodnutím sa môže až po rozhodnutí kasačného súdu.

Avšak predpokladom zachovania lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti rozhodnutiu krajského súdu so záverom, že táto začína plynúť od doručenia rozhodnutia kasačného súdu sťažovateľovi – obdobne ako pri dovolaní v civilnom sporovom konaní (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde) – je taký postup sťažovateľa, ktorý sám svojím konaním neznemožní preskúmanie dôvodov svojej kasačnej sťažnosti. Ústavný súd považuje preto lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu v správnom súdnictve v takom prípade za zachovanú aj vtedy, ak kasačný súd odmietne kasačnú sťažnosť, avšak nie v prípadoch odmietnutia kasačnej sťažnosti pre oneskorenosť jej podania či nedostatok náležitosti alebo z iných obdobných dôvodov, napríklad aj v prípade zastavenia kasačného konania pre späťvzatie kasačnej sťažnosti sťažovateľom (§ 460 SSP). Pokiaľ totiž má sťažovateľ k dispozícii v podobe kasačnej sťažnosti účinný prostriedok nápravy na ochranu jeho základných práv a slobôd, na ktorého použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, avšak nevyužije ho zákonom predpísaným spôsobom, nemôže ústavný súd považovať za splnenú podmienku využitia opravných prostriedkov pred podaním ústavnej sťažnosti (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Ako z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 10 Asan 13/2017 z 9. augusta 2017 vyplýva, v prípade sťažovateľa bola jeho kasačná sťažnosť odmietnutá podľa § 459 písm. d) SSP, t. j. preto, že sťažovateľ nesplnil podmienku povinného právneho zastúpenia podľa § 449 SSP. Pretože ústavný súd nepovažoval toto rozhodnutie najvyššieho súdu za ústavne nekonformné a s odmietnutím kasačnej sťažnosti z tohto dôvodu sa stotožnil, dospel zároveň k záveru, podľa ktorého v prípade sťažovateľa, ktorý sám spôsobil odmietnutie svojej kasačnej sťažnosti, nezačala lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde proti rozhodnutiu krajského súdu plynúť až dorúčením rozhodnutia o kasačnej sťažnosti sťažovateľovi.

Pretože uznesenie krajského súdu č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016 bolo sťažovateľovi doručené 18. novembra 2016 a sťažovateľ sťažnosť proti tomuto uzneseniu doručil ústavnému súdu až 3. novembra 2017, bola jeho sťažnosť ústavnému súdu podaná oneskorene. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej smerovala proti uzneseniu krajského súdu č. k. 11 S 172/2016-30 z 2. novembra 2016, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

	<u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľa odmietol.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	priestupok informácie-poskytovanie

spisová značka	II. ÚS 301/2018
populárny názov	súdne rehabilitácie a obnova konania
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	14.06.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 9 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Obnova konania, ako mimoriadny opravný prostriedok, nie je v našom Trestnom poriadku koncipovaná tak, aby prostredníctvom nej boli naprávané nedostatky súdnych rozhodnutí, spočívajúce napr. v „nedemokratickosti zákona“, „nedemokratickosti súdnych postupov“ a podobne. Na odstránenie týchto nedostatkov zákona mal slúžiť zákon o súdnej rehabilitácii, a to pri dodržaní podmienok a lehôt v ňom uvedených.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka č. 1 je pozostalou manželkou po zomrelom manželovi, ktorý bol odsúdený a sťažovateľka č. 2 je jeho dcérou. Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 2 T 197/62 z 30. októbra 1962 v znení uznesenia Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne sp. zn. To 183/62 z 27. novembra 1962 zosnulý manžel a otec bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon z roku 1961“), za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov nepodmienečne. Uvedeného činu sa mal dopustiť tým, že nenastúpil na 28-dňové vojenské cvičenie, a to kvôli svojmu náboženskému presvedčeniu. Dňa 17. júla 1992 požiadal odsúdený o prieskumné konanie podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnej rehabilitácii“). Uznesením Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 4 Ntr 9/92 z 12. novembra 1992 (ďalej len „uznesenie vojenského súdu“) bolo rozhodnuté, že žiadosť o navrátenie lehoty sa zamietá a návrh na prieskumné konanie sa zamietá ako oneskorene podaný. Dňa 16. decembra 2016 požiadali sťažovateľky o povolenie obnovy konania. Návrh bol zamietnutý uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Nt 38/2016 z 3. marca 2017 s tým, že neboli zistené dôvody na povolenie obnovy konania podľa § 394 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Proti tomuto rozhodnutiu podali sťažovateľky sťažnosť, ktorá bola napadnutým rozhodnutím krajského súdu zamietnutá ako nedôvodná. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti vznášajú tri skupiny námietok. Po prvé tvrdia, že odsúdený zákonnú lehotu nezmeškal, pretože je novo zistenou skutočnosťou, že súd lehotu nesprávne počítal. bol totiž odsúdený podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona z roku 1961, pričom v pôvodnom znení zákona o súdnej rehabilitácii

	<p>nebol uvedený § 269 ods. 1, ale § 169. K náprave došlo až redakčným oznámením o oprave chýb č. r1/c69/1990 Zb. v čiastke č. 69/1990 Zb. (ďalej len „redakčné oznámenie“), ktorá bola distribuovaná 10. októbra 1990. Správne teda mala byť dvojiročná lehota počítaná až od tohto dátumu, takže skončila 10. októbra 1992. Keďže podal návrh 17. júla 1992, podal ho včas. Sťažovateľky tento názor podporujú rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 6 Tz 49/2014 z 30. októbra 2014, z ktorého má vyplývať, že „když v zákoně č. 119/1990 Sb. došlo později k opravě či novele, tak se v těchto případech lhůta počítá od oznámení opravy či účinnosti novely.“. Krajský súd teda napadnutým rozhodnutím porušil právo na spravodlivý proces, keď tvrdí, že podal návrh neskoro, zatiaľ čo novo zistenou skutočnosťou je, že ho podal včas.</p> <p>Po druhej sťažovateľky považujú za nesúladne s právom na spravodlivý proces, keď krajský súd považuje zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu (sp. zn. Tpj 14/97 z 21. mája 1998) týkajúce sa zásady „ne bis in idem“ za novú skutočnosť, ale stanovisko veľkého senátu ESĽP (rozhodnutie vo veci Bayatyan proti Arménsku zo 7. 7. 2011, č. 23459/03) za novú skutočnosť nepovažuje. V tomto rozhodnutí je vysvetlené, že perzekúcia osôb, ktoré odmietajú z dôvodu náboženského presvedčenia vykonávať vojenskú službu, je porušením čl. 9 dohovoru. Sťažovateľky upresňujú, že sa nedomáhajú postupu podľa § 394 ods. 4 Trestného poriadku.</p> <p>Po tretie sťažovateľky tvrdia, že novo zistenou skutočnosťou je, že vojenská služba nebola „nejčestnejší občanskou povinností“, sloužící k obraně „naší socialistické vlasti“, ako konštatoval v odsudzujúcom rozsudku vojenský súd, ale «mocenským nástrojem „odsouzenihodného“ režimu založeného na tehdejší ideologii.». To však podľa sťažovateľiek nebolo známe v roku 1962, pretože to je možné zistiť až z § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému (ďalej len „zákon o nemorálnosti komunistického systému“). Tým, že krajský súd túto novo zistenú skutočnosť neuznal, porušil právo sťažovateľiek na spravodlivý proces.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Krajský súd na úvod konštatoval, že základnou právnou normou na uskutočnenie súdnej rehabilitácie od 1. januára 1990 bol zákon o súdnej rehabilitácii. Účelom súdnej rehabilitácie bolo podľa krajského súdu práve odstránenie chýb v činnosti súdov vyplývajúcich z toho, že právne normy platné na území vtedajšej Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 dôsledne nerešpektovali medzinárodné dokumenty, najmä v oblasti základných ľudských práv a slobôd. Krajský súd ďalej poukazuje na účel citovaného zákona vymedzený v § 1, ktorým je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske, politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprímerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie. Aj s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 161/2014 krajský súd podotýka, že rehabilitačné konanie podľa citovaného zákona je zvláštnym právnym nástrojom na odstránenie dôsledkov kriminalizácie odmietnutia výkonu vojenskej služby z dôvodu svedomia alebo náboženského presvedčenia. Z uznesenia vojenského súdu však vyplýva, že odsúdený zmeškal zákonnú dvojiročnú lehodu na využitie zvláštneho právneho nástroja – prieskumného konania podľa § 14 zákona o súdnej rehabilitácii. Predmetné uznesenie odsúdený nenapadol ani sťažnosťou, hoci bol o možnosti jej podania riadne poučený. Zákon o súdnej rehabilitácii pritom rozlišuje dve skupiny trestnej činnosti, pričom pri prvej z nich dochádza k zrušeniu odsúdenia zo zákona, zatiaľ čo pri druhej z nich k nemu môže dôjsť len na návrh na základe rozhodnutia súdu. Takéto členenie podľa krajského súdu nepochybne pramení z kvalitatívneho stupňa možného nerešpektovania právnych noriem, resp.</p>

medzinárodných dokumentov v oblasti základných ľudských práv a slobôd.

K otázke zmeškania, resp. nezmeškania dvojročnej zákonnej lehoty k podaniu návrhu podľa zákona o súdnej rehabilitácii (ktorá začala plynúť od účinnosti zákona 1. júla 1990 a uplynula 30. júna 1992, resp. podľa sťažovateľiek až 10. októbra 1992) ústavný súd uvádza, že z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, že by sťažovateľky túto námietku vznášali už v napadnutom konaní, pričom ani sťažovateľky v ústavnej sťažnosti netvrdia, že by sa krajský súd predmetnou námietkou opomenul zaoberať. Ústavný súd aj napriek tomu k danej námietke uvádza, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré odkazujú sťažovateľky, sa týka situácie, keď došlo k novelizácii (nie tlačovej oprave) zákona o rehabilitácii, pričom až novelou č. 47/1991 Sb. účinnou od 1. marca 1991 došlo k rozšíreniu katalógu trestných činov, pri ktorých bolo možné žiadať o prieskum odsudzujúceho rozhodnutia. S ohľadom na to a na rovnosť všetkých žiadateľov bolo potrebné prijať výklad, ktorý poskytne všetkým žiadateľom rovnakú, t. j. dvojročnú lehotu na podanie návrhu na prieskum. Situácia, ktorú popisujú sťažovateľky, je však iná. V prípade, ktorý je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, bol trestný čin „nenastúpenia služby v ozbrojených silách“ súčasťou katalógu trestných činov uvedených v § 4 písm. e) zákona o súdnej rehabilitácii, avšak namiesto § 269 ods. 1 bola v zákone tlačová chyba uvádzajúca § 169 ods. 1, ktorá bola opravená redakčným oznámením 10. októbra 1990. Celé znenie pôvodne uvedené v zákone bolo: „nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 169 ods. 1 a podľa § 270 ods. 1.“ V danom kontexte bolo zrejme, že ide o písarsku chybu pri číslovaní paragrafu, keďže z pomenovania trestného činu aj z odkazu na súvisiaci § 270 ods. 1 vyplýva, že mal zákonodarca na mysli trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách. Redakčné oznámenie o oprave chyby nevyvoláva rovnaké účinky ako uverejnenie novely právneho predpisu (ktorej účinnosť môže nastať len v budúcnosti), pretože nedochádza k vecnej zmene predpisu. Účinnosť redakčného oznámenia o oprave chyby sa preto viaže na deň účinnosti právneho predpisu, v ktorom k chybe došlo, a teda právne účinky opravy chyby pôsobia aj spätne (pozri BALOG, B., SURMAJOVÁ, Ž., SVÁK, J. Zákon o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky – komentár. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 156 – 158.).

Za ústavne konformný považuje ústavný súd aj záver krajského súdu, podľa ktorého dôvodom obnovy konania nemôže byť bez ďalšieho zmena judikatúry EŠLP okrem prípadu upraveného v § 394 ods. 4, pre ktorého aplikáciu však neboli splnené podmienky, s čím sťažovateľky súhlasia, resp. sa jeho aplikácie podľa vlastných slov ani nedovoľávajú. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého «obnova konania, ako mimoriadny opravný prostriedok, nie je v našom Trestnom poriadku koncipovaná tak, aby prostredníctvom nej boli naprávané nedostatky súdnych rozhodnutí, spočívajúce napr. v „nedemokratickosti zákona“, „nedemokratickosti súdnych postupov“ a podobne.». Ako krajský súd správne uviedol, na odstránenie týchto nedostatkov zákona mal slúžiť zákon o súdnej rehabilitácii, a to pri dodržaní podmienok a lehôt v ňom uvedených, ktoré však odsúdený v danom prípade nedodrжал. Ústavný súd k tomu uvádza, že akokoľvek tu môže byť na mieste istá veľkorysosť štátu v snahe dištancovať sa od trestnej represie 50-tých rokov, nemožno to urobiť za tú cenu, aby priamo ústavný súd redefinoval ústavne racionálne riešenie obnovy konania len zo skutkových dôvodov (niečo iné je postup podľa § 394 ods. 4 Trestného poriadku, ktorý priamo stanovuje výnimku), pretože by to nebolo žiaduce z hľadiska právnej istoty (podobne pozri II. ÚS 77/2014).

K námietke sťažovateľiek, podľa ktorej je novou skutočnosťou známou až od účinnosti zákona o nemorálnosti komunistického systému z roku 1996, že vojenská služba nebola čestnou povinnosťou k obrane vlasti, ale mocenským nástrojom odsúdeniahodného režimu, ústavný súd uvádza, že už v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 266/2011 z 9. júna 2011 konštatoval, že povinnosť vykonávať vojenskú službu platnú v čase minulého režimu nemožno vnímať ako výlučne socialistickú a protidemokratickú, hoci v danom prípade „staré (trestné) právo“ nechránilo jednotlivca primeraným spôsobom v porovnaní s ochranou záujmov spoločnosti. V relevantnom období ani všetky členské štáty Rady Európy

	<p>neumožňovali vykonať namiesto vojenskej služby civilnú službu (napr. Švajčiarsko) a trestnoprávny postih za nenastúpenie vojenskej služby bol zavedený aj v týchto krajinách (obdobne aj II. ÚS 152/2011 alebo III. ÚS 165/05). Akceptovanie argumentu sťažovateľiek by však predovšetkým poprelo význam zákona o súdnej rehabilitácii z roku 1990, ktorý mal slúžiť ako špecifický prostriedok k zrušeniu odsudzujúcich súdnych rozhodnutí za tam uvedené trestné činy, a to za dodržania určitých fixných lehôt, ktoré majú svoj význam z hľadiska právnej istoty. Účelom zákona o protiprávnosti komunistického systému z roku 1996 nebolo prostredníctvom inštitútu obnovy konania znovu umožniť otváranie súdnych rozhodnutí v prípadoch, keď odsúdení svoj nárok včas neuplatnili podľa zákona o súdnej rehabilitácii, ale význam tohto zákona spočíval predovšetkým v morálnom zadost'učinení odporcom komunistického režimu.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľiek odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>náboženstvo trestné konanie-obnova konania v trestnom konaní lehota-zákonná komunizmus-komunistický režim</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.